

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

MEGEP

**(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)**

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ

ELDE ANTEP İŞİNE HAZIRLIK

ANKARA 2008

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ- 1	3
1. ANTEP İŞİ TEKNİĞİNDE MODEL BELİRLEME	3
1.1. Antep İşi	3
1.1.1. Tanımı	3
1.1.2. Desen çiziminde kullanılan araç gereçler.....	3
1.2. Diğer Nakışlardan Ayrılan Özellikleri	3
1.2.1. Kumaş Özelliği	3
1.2.2. İplik Özelliği	4
1.2.3. Desen Özelliği.....	4
1.3. Desen için Faydalanılan Kaynaklar.....	4
1.4. Uygulandığı Yerler.....	4
UYGULAMA FAALİYETİ.....	7
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	9
ÖĞRENME FAALİYETİ- 2	10
2. ANTEP İŞİNE UYGUN MALZEME İHTİYACINI BELİRLEME	10
2.1. Antep İşi Tekniğinde Kullanılan Kumaşlar.....	10
2.1.1. Çeşitleri	10
2.1.2. Özellikleri.....	10
2.2. Antep İşi Tekniğinde Kullanılan İplikler	11
2.2.1. Çeşitleri	11
2.2.2. Özellikleri.....	11
2.3. Antep İşi Tekniğinde Kullanılan Araç ve Gereçler	13
UYGULAMA FAALİYETİ.....	14
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	15
ÖĞRENME FAALİYETİ- 3	16
3. ANTEP İŞİ TEKNİĞİNDE KUMAŞI İŞLEMeye HAZIRLAMA	16
3.1. Ölçü- Oran.....	16
3.2. Antep İşi Tekniğinde Kullanılan Desen Geçirme Teknikleri.....	16
3.3. Deseni Kumaşa Geçirmede Kullanılan Araç ve Gereçler.	17
3.4. Antep İşi İşleme Tekniğinde Kumaşı Germe	17
3.4.1. Kumaşı Germenin Önemi	17
3.4.2. Kumaşı Germe Araçları	17
3.4.3. Kumaşı Germe Yöntemleri	17
UYGULAMA FAALİYETİ.....	18
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	20
ÖĞRENME FAALİYETİ- 4	21
4. MAKİNEYİ ANTEP İŞİ TEKNİĞİ İÇİN HAZIRLAMA.....	21
4.1. Makineyi Antep işi tekniğine hazırlamada kullanılan araç gereçler	21
4.2. Makineyi Antep işi tekniğine hazırlama	21
UYGULAMA FAALİYETİ.....	22
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	23
ÖĞRENME FAALİYETİ- 5	24
5. MOTİF FONU (ZEMİNİ) HAZIRLAMA	24
5.1. Hesap İşi Antikası	24

5.1.1. Antika ile Motif Fonu Hazırlama.....	24
5.2. Susma.....	25
5.3. İnce Sarma.....	25
5.3. Antep İşi Yapılırken Dikkat Edilecek Teknik Esaslar	26
UYGULAMA FAALİYETİ.....	27
UYGULAMA FAALİYETİ.....	29
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	31
ÖĞRENME FAALİYETİ- 6.....	32
6. İŞLEME ÖNCESİ HAZIRLIK	32
6.1. Antika Yapılan Kumaş İpliklerini Desene Göre Kesme ve Çekme	32
UYGULAMA FAALİYETİ.....	33
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	36
MODÜL DEĞERLENDİRME	37
KAYNAKÇA.....	40

AÇIKLAMALAR

KOD	215ESB304
ALAN	El Sanatları Teknolojisi
DAL/ MESLEK	El ve Makine Nakışları
MODÜLÜN ADI	Makinede Antep İşine Hazırlık
MODÜLÜN TANIMI	Model belirleme, ürüne uygun malzeme seçimi, kullanılacak malzemeleri işlemeye hazırlama, kumaşı işlemeye hazırlama, makineyi işlemeye hazırlama, motif fonu hazırlama, konularının anlatıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Ön koşul yok
YETERLİK	Makinede Antep işi tekniğinde işleme için hazırlık yapmak
MODÜLÜN AMACI	<p>Genel Amaç: Bu modül ile; gerekli ortam sağlandığında; ürüne uygun model belirleyecek, kullanılacak malzemeleri işlemeye hazırlayarak, tekniğe uygun olarak kumaşı ve makineyi işlemeye hazırlayabilecek, motif fonu hazırlayabilecek ve Antep işine hazırlık yapabileceksiniz.</p> <p>Amaçlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ürüne uygun olarak model belirleyip renklendirebileceksiniz. 2. Ürüne uygun malzeme seçimi yapabileceksiniz. 3. Tekniğe uygun olarak malzemeleri işlemeye hazırlayabileceksiniz. 4. Tekniğe ve ölçüye uygun olarak kumaşı işlemeye hazırlayabileceksiniz. 5. Antep işi tekniğine uygun olarak makineyi işlemeye hazırlayabileceksiniz. 6. Antep işi tekniğine uygun motif fonu hazırlayabileceksiniz. 7. Antep işi tekniğine hazırlık yapabileceksiniz.
EĞİTİM- ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	<p>Ortam:Aydınlık ve Temiz Atölye</p> <p>Donanım: Desen kitapları, fotoğraf, dergiler, yapılmış ürün örnekleri, renk katalogları, kumaş, iplik, milimetrik kağıt, çizimde kullanılan malzemeler, cetvel, kurşun kalem, renkli kalemler makas, renkli iplikler, düz ve zikzak dikiş makinesi, alt iplik, kasnak, kasnak bezi, ütü, ütü bezi, ütü masası.</p>
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	<p>Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz.</p> <p>Modül sonunda ise kazandığınız bilgi ve becerileri ölçmek amacıyla öğretmeniniz tarafından hazırlanacak ölçme araçları ile değerlendirileceksiniz.</p>

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci;

Günümüzde yaşam koşullarının değişmesi, teknolojinin hızla ilerlemesi ile yapılması zaman alan el nakışları makinede yapılmaya başlanmıştır. Elde çalışılan tüm teknikler makinede uygulanmaktadır. Antep işi de bu işlemler arasında yer almaktadır.

Makinede çalışıldığında kısa zamanda çok iş üretilmekte ve Antep yöresinde yapılan işlemlerden büyük ölçüde gelir sağlanmaktadır. Makinede Antep işi kasnak sallayarak ev tipi makineler de çalışılmaktadır.

Makinede Antep işi çeşitli dekoratif örtüler, yatak örtüleri, kıyafetler, pano, abajur, masa örtüleri, keseler üzerine uygulanmaktadır.

Bu faaliyeti başarı ile tamamladığınız da Antep işi hakkında bilgi sahibi olacak ve makinede Antep işi tekniklerini uygulamak için gerekli olan motif fonunu hazırlayabileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 1

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında ürüne uygun olarak model belirleyip renklendirebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Antep işine uygun desen ve yapılmış ürün örnekleri araştırınız, arkadaşlarınızla Antep işinin desen özelliği hakkında bilgi paylaşımı yapınız.

1. ANTEP İŞİ TEKNİĞİNDE MODEL BELİRLEME

1.1. Antep İşi

1.1.1. Tanımı

Antep işi; Gaziantep ve çevresinde yerli halk tarafından yaygın olarak yapılan kültürümüzü yansıtan bir Türk işlemesidir. İplik sayılarak ve çekilerek yapılmakta çeşitli ajur ve susmalardan oluşmaktadır. Kumaşın ipliklerinin kesilmesi, çekilmesi ve kalan ipliklerin üzerinin makinede sarılmasıyla oluşur.

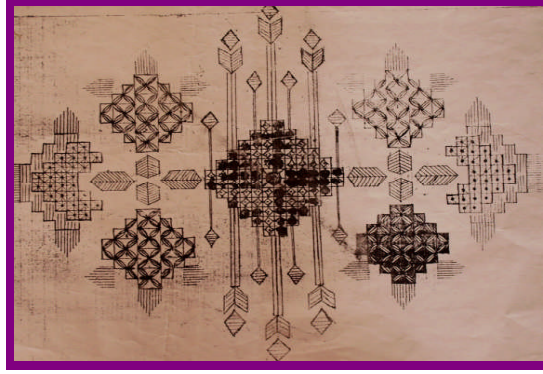
1.1.2. Desen çiziminde kullanılan araç gereçler

- Milimetrik kâğıt,
- Kurşunkalem,
- Renkli kalemler,
- Silgi,
- Kalem açacağı,
- Cetvel,
- Desen paftaları,
- Yapılmış örnekler.

1.2. Diğer Nakışlardan Ayrılan Özellikleri

1.2.1. Kumaş Özelliği

Sayılarak yapılan bir teknik olduğu için ipliği sayılabilen ve çekilebilen en ve boy iplikleri eşit dokunmuş düz yüzeyli kumaşlar üzerine uygulanır.

Resim 1.1. Antep işi deseni

1.2.2. İplik Özelliği

Parlak, sağlam, çok kalın olmayan pürüzsüz iplik kullanılır. Nakış makaraları, alt ipliği ve yardımcı iğne teknikleri yapımında ise koton ve sim kullanılabilir.

1.2.3. Desen Özelliği

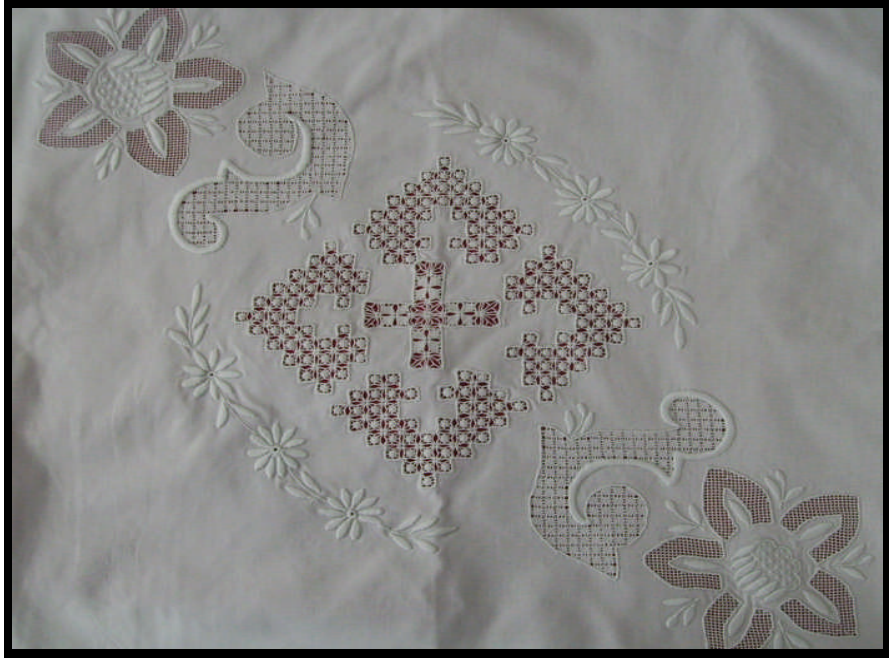
Sayılararak işlenebilen halı ve kilim desenleri, geometrik desenler, tabiattan alınan çiçek, yaprak ve insan figürleri, hayvan figürleri Antep işinin desenlerini oluşturmaktadır.

1.3. Desen için Faydalanılan Kaynaklar

Desen için; geometrik şekillerden, halı ve kilim motiflerinden, tabiattan (çiçek, yaprak), desen kitaplarından, müzelerden, yapılmış örneklerden, eskiden yapılmış geleneksel giysi ve örtülerden faydalanılabilir.

1.4. Uygulandığı Yerler

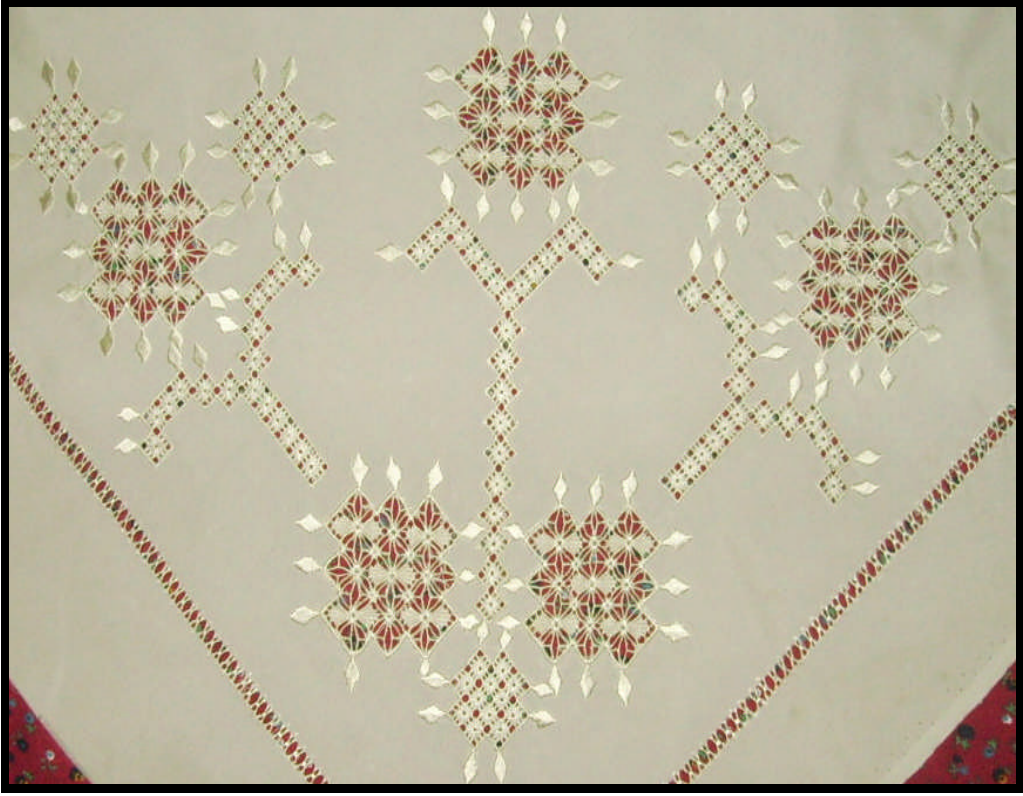
Antep işi geçmişte çeşitli örtü ve kıyafetler üzerine uygulanırdı (sabahlık, bluz, göynek, şal, bohça, oda takımları v.b.), daha sonraları ise yatak takımları, dekoratif örtüler, ev dekorasyonu (abajur, tepsi örtüsü), her tür kıyafetlerde (abiye kıyafetler, buluz, ve sabahlıklarda), aksesuarlarda (fular, terlik, çanta, broş, mendil, kolye ve düğmelerde) Antep işi işleme tekniği kullanılmaktadır.

Resim 1.2: Keten üzerine alışılmış antep işi

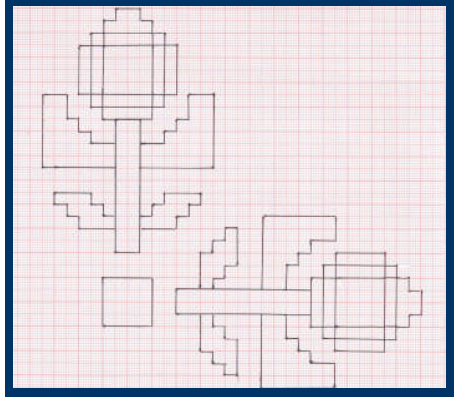
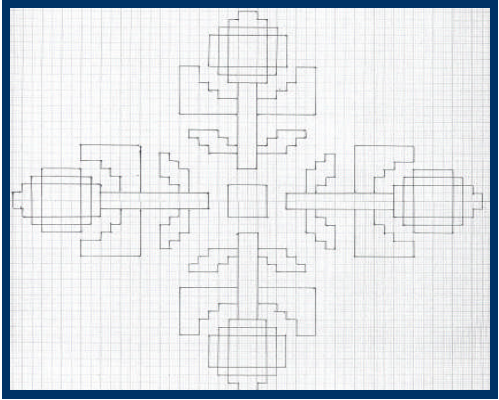

Resim 1.3: Antep işi alıřma rneęi

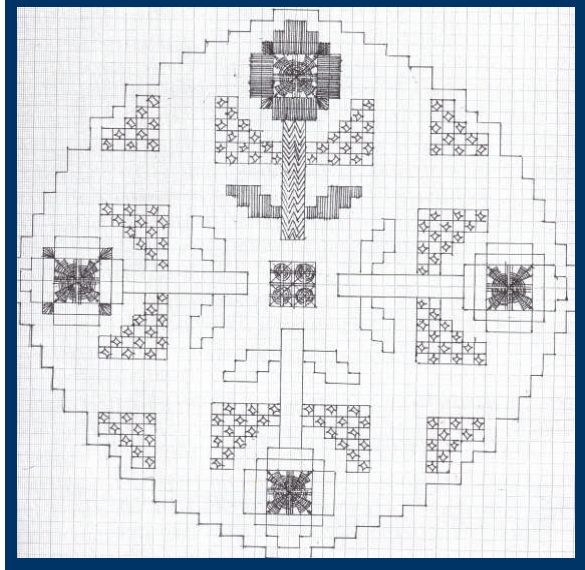
Şekil 1.4:Antep işi çalışılmış bir örtü

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Yapılacak ürüne ve tekniğe uygun desen araştırınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Halı, kilim motiflerinden ve geometrik desenlerden yararlanabilirsiniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Deseni tespit ediniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Kullanım alanına uygun desen seçiniz. <p>Şekil 1.1</p>
<ul style="list-style-type: none">➤ Kompozisyon hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Seçilen desenin ve kullanım alanına uygun ölçülerde olmasına dikkat ediniz. <p>Şekil 1.2. Kompozisyon oluşturulmuş desen</p>

➤ Deseni milimetrik kâğıda veya parşömen kâğıdına tekniğe uygun çiziniz.

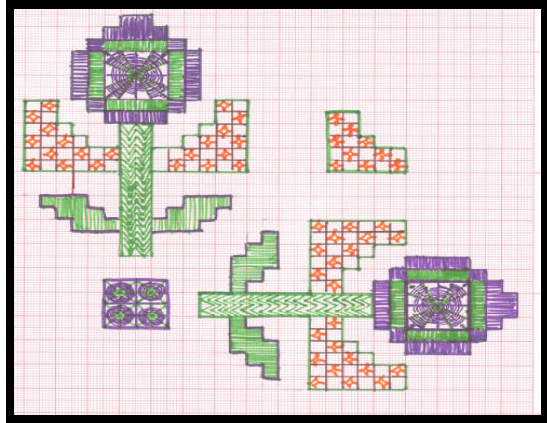
➤ Deseni milimetrik kâğıda, doğru sayıp net olarak çiziniz.

Şekil 1.3. Antep işi deseni

➤ Deseni renklendiriniz.

➤ Fona uygun renk seçmeye dikkat ediniz.

Şekil 1.5. Renklendirilmiş desen

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz yada arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Antep işine uygun desen araştırdınız mı?		
2	Kullanım alanına uygun desen tespit ettiniz mi?		
3	Kompozisyonu ölçüye uygun hazırladınız mı?		
4	Deseni tekniğe uygun çizdiniz mi?		
5	Deseni renklendirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 2

AMAÇ

Uygun ortam sağlandığında, ürüne uygun malzeme seçimi yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Antep işine uygun kumaş ve iplik araştırınız.

2. ANTEP İŞİNE UYGUN MALZEME İHTİYACINI BELİRLEME

2.1. Antep İşi Tekniğinde Kullanılan Kumaşlar

2.1.1. Çeşitleri

Önceleri beyaz ve krem ipek kumaşlar üzerine aynı renk ipliklerle yapılan Antep işi bugün iplikleri sayılabilen kumaşlar üzerine renkli ipliklerle çalışılmaktadır. Bunlar; pamuklu, ipekli, yünlü, sentetik, keten kumaşlardır. Örneğin:

- Terilen,
- Yerel dokumalar,
- Yün tela
- Krepdemor,
- Ödemiş ipeği,
- İpek,
- Ham ipek,
- Birman
- Bursa keteni,
- Ödemiş keten,
- Şile bezi,
- Jorjet, vb. kumaşlar.

2.1.2. Özellikleri

Düzgün, en ve boy iplikleri eşit dokunmuş, genellikle ipliği sayılabilen ve çekilebilen kumaşlar kullanılabilir. İpliği sayılamayan kumaşlar da çalışmak zordur. Ancak çok ince dokunuşlu ipliği zor sayılabilen kumaşlar üzerine de yapılmış çalışmalar görülmektedir. Bu çalışmalarda iplik tahmin edilerek kesilir.

Resim 2.1. Kullanılan kumaşlar

2.2. Antep İşi Tekniğinde Kullanılan İplikler

2.2.1. Çeşitleri

Antep İşinde; pamuk, ipek, madensel iplikler kullanılır. Bunlar:

- Koton,
- Muline,
- Pamukaki,
- Nakış İpi,
- Çamaşır İpekleri,
- Floş
- Kordenetler
- Sim,
- Sırma.

2.2.2. Özellikleri

Antep işinde seçilen iplikler kumaşla uyum içinde olmalıdır. Bu işleme tekniğinde pürüzsüz, parlak, naylon olmayan, ipekli ve pamuklu iplikler kullanılır.

Resim 2.2. Kullanılan iplikler

Resim 2.3. Antep işi örtü

2.3. Antep İşı Tekniğinde Kullanılan Araç ve Gereçler

- Makine,
- Kumaş,
- İplikler,
- Desen,
- Makas,
- İğne,
- Makine iğnesi,
- Milimetrik ve kareli kâğıt,
- Parşömen kâğıdı,
- Kalem, silgi, cetvel,
- Makine kasnağı.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Kullanılacak araç gereçleri belirleyiniz.	➤ Kullanım alanını göz önünde bulundurarak araç gereç seçiniz.
➤ Ürüne uygun kumaş seçiniz.	➤ İpliği sayılabilen en ve boy iplikleri eşit dokunmuş kumaş seçiniz.
➤ Ürüne ve kumaşa uygun iplik belirleyiniz.	➤ Ürüne ve kumaşa uygun iplik seçimi yapınız.
➤ Kullanılacak makineyi seçiniz.	➤ Makineyi uygun bir ortama getiriniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz yada arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	Ürüne uygun araç- gereç belirlediniz mi?		
2	Ürüne tekniğe uygun kumaş belirlediniz mi?		
3	Ürüne ve kumaşa uygun iplik belirlediniz mi?		
4	Kullanılacak makineyi seçtiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 3

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında tekniğe ve ölçüye uygun olarak kumaşı işlemeye hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

İşleme yapacağınız ürüne uygun kumaş araştırması yapınız.

3. ANTEP İŞİ TEKNİĞİNDE KUMAŞI İŞLEMeye HAZIRLAMA

3.1. Ölçü- Oran

İşleme yapacağınız ürünlerin standart bir ölçüsü yoktur yapılacak ürüne ve ürünün kullanılacağı yere uygun ölçü belirlenir. Belirlenen ölçüler dikkate alınarak kumaş hazırlanır.

3.2. Antep İşi Tekniğinde Kullanılan Desen Geçirme Teknikleri

- **Sayarak desen geçirme:** Sayarak desen geçirilirken aynı zamanda işlemede yapıldığı için desen geçirme işleme tekniklerinin uygulaması bitene kadar devam etmektedir.
- **Çizerek desen geçirme:** Desen özelliğine göre çizerek geçmiş olan desenler yardımcı işleme tekniklerinin kolay işlenmesini sağlamak için uygulanır. Desen çizildikten sonra kumaşın iplikleri çekilerek motif fonu oluşturulur.

Not: Desen geçirme tekniklerine “İşlemeye Hazırlık Modülü” ne bakınız.

3.3. Deseni Kumaşa Geçirmede Kullanılan Araç ve Gereçler.

- İşleme için seçilen desen,
- Milimetrik kağıt,
- Parşömen kağıdı,
- Kalemler (2B, 2HB),
- Toplu iğne,
- Silgi,
- Kalemтіраш,
- Mezura,
- Cetvel,
- Renkli kalemler,
- Ütü,
- Ütü masası.

Resim 3.1. Araç ve gereçler

3.4. Antep İşi İşleme Tekniğinde Kumaşı Germe

3.4.1. Kumaşı Germenin Önemi

Antep işi kumaş iplikleri kesilerek ve sarılarak yapıldığı için işleme esnasında kumaşın muntazam gerilmesi önemlidir. İyi gerilmeyen kumaşta işleme yapılırken kumaşın kesilen iplikleri atabilir ve işleme muntazam yapılamaz. İplikler kesildikten sonra kasnak, işleme sonuna kadar değiştirilmemeli (kesilen ipliklerin atmaması için), ajurlu yerler kasnak bezleri ile korunmalı germe işlemi kasnak bezinden tutularak yapılmalıdır.

3.4.2. Kumaşı Germe Araçları

Kumaşı germede kullanılan araçlar:

- Kasnak,
- Kasnak bezi,
- İşleme kumaşı,
- İğne,
- Teğel ipliği,
- Ekstrafor,
- Ütü,
- Ütü masası,
- Ütü bezi.

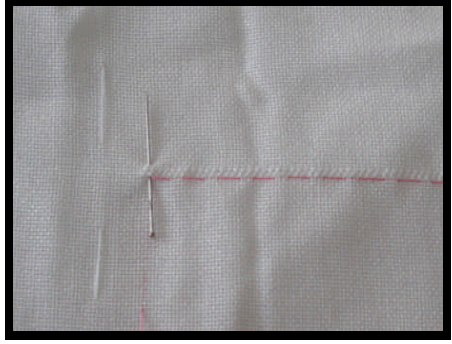

3.4.3. Kumaşı Germe Yöntemleri

3.4.3.1. Kumaşı Kasnak ile Germe

Makinede Antep işi uygulanırken ince kenarlı tahta kasnak ile kumaş gerilerek işlemeye hazırlanır.

Not: Kumaşı kasnağa germe yöntemi için "İşlemeye Hazırlık Modülü"ne bakınız. Kasnağın çemberinde bolluk var ise ekstraforu kasnağın iç çemberine kat yapmayacak şekilde verrev olarak muntazam sarınız.

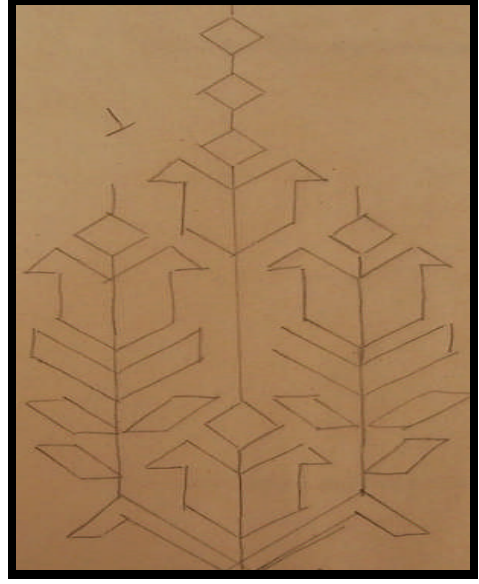
UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Kumaş hesabı yapınız.	➤ Yapacağınız ürünün ölçüsünü alırken dikkat ediniz.
➤ Kumaşı istenilen ölçüye göre kesiniz.	➤ Kumaşı keserken eğri kesmemeye dikkat ediniz.
➤ Kumaşın kenar sürfilesini yapınız.	➤ Kumaşın atmamasına dikkat ediniz
➤ Kumaşın orta teyeliğini alınız.	➤ Orta teyeliği alırken kumaşın ortasını kaydırmamaya dikkat ediniz
➤ Kumaşı geriniz. 	➤ Kumaşı doğru geriniz. Tekniğe ve ürüne uygun olarak kumaşın en ve boy ipliklerine dikkat ederek geriniz ➤ Germe işlemini yaparken kumaşı verevinden çekmeyiniz. Kumaşı kasnak bezlerinden tutarak geriniz

Resim: 3. 3

Resim 3.2

- Deseni çizerek kumaşa geçiriniz.
- Yardımcı işleme tekniklerinin uygulanacağı bir işleme yapılacak ise bu tekniği kullanınız.
- Yardımcı işleme teknikleri kullanmayacak iseniz sayarak desen geçirme yöntemini işleme boyunca devam ettiriniz.

Resim 3.4

Not: Kumaşın orta teyelini, sürfilesini, yapmak ve desen geçirme teknikleri için “İşlemeye Hazırlık Modülü”ne bakınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz yada arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	Kumaş hesabı yaptınız mı?		
2	Kumaşı istenilen ölçüye göre kestiniz mi?		
3	Kumaşın kenar sürfilesini yaptınız mı?		
4	Kumaşın orta teyelini aldınız mı?		
5	Çizerek desen geçirme tekniğini uyguladınız mı?		
6	Kumaşı tekniğe uygun gerdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 4

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında makineyi doğru olarak işlemeye hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Makine çeşitlerini araştırınız. Bölüm ve parçalarını öğreniniz.

4. MAKİNEYİ ANTEP İŞİ TEKNİĞİ İÇİN HAZIRLAMA

4.1. Makineyi Antep işi tekniğine hazırlamada kullanılan araç gereçler

Bunlar:

- Dikiş makinesi,
- Tornavida,
- Mekik,
- Masura,
- Makine iğnesi,
- Makine nakış iplikleri,
- Deneme kumaşı,
- Makas,
- Kasnak,
- Kasnak bezi,
- Kumaş,
- Desen,
- Dikiş iğnesi,
- Nakış makası,
- Toz bezi,
- Fırça,
- Makine yağı,
- Alt ipliği,
- Sim.

4.2. Makineyi Antep işi tekniğine hazırlama

Makine ayarları yapılırken işleme tekniği göz önüne alınmalıdır.

Antep işi işleme özeliğinden dolayı ajurlar yapılırken alt ipliğin işlemenin üstüne çıkmaması için üst iplikten daha gergin olması gerekmektedir.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Makineyi uygulamaya hazırlayınız.	➤ Makineyi Antep işi yapmak için hazırlayınız, temizleyiniz.
➤ Makinenin dişlilerini düşürünüz.	➤ Dişlilerin düğmesini doğru yönde bükünüz.
➤ Baskı ayağını çıkarınız.	➤ Nakış yapabilmek için baskı ayağını çıkarınız.
➤ Torna vida ile mekiği sıkıştırınız.	➤ İpliğin gergin gelmesi ve alt ipliğin üste çıkmaması için mekiği sıkıştırınız.
➤ Makine iğnesini takınız.	➤ Tekniğe ve kumaşa uygun numaralı makine iğnesini doğru takınız.
➤ Kullanacağınız rengi tespit ediniz.	➤ Desenin sol üst köşesinden başlayınız.
➤ İpliğinizi makinenize takınız.	➤ İpliği takarken hiçbir aksamı atlamamaya çalışınız.
➤ İplik gerginlik ayarını yapınız.	➤ Numaratörden iplik ayarını doğru yapınız.
➤ Dikiş adımını ayarlayınız.	➤ Dikiş adımını 20'nin üzerine çıkarınız.

Not: Bu işlem basamaklarını makine nakışına geçmeden önce uygulayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz yada arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz, kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	İşlemleri yaparken makineyi temizlediniz mi ?		
2	Dişlileri düşürdünüz mü?		
3	Baskı ayağını çıkardınız mı?		
4	Alt ipliğin üste çıkmaması için mekiği sıkıştırdınız mı?		
5	Makineye uygun iğneyi taktınız mı?		
6	Kullanacağınız rengi tespit ettiniz mi?		
7	İpliğinizi doğru taktınız mı?		
8	İplik gerginlik ayarını yaptınız mı?		
9	Dikiş adımını ayarladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 5

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında tekniğe uygun olarak motif fonu hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Antep işi yapılmış örnekleri ve resimler araştırınız. Bulduğunuz işlenmiş ürünleri veya resimleri sınıf panosunda sergileyiniz.

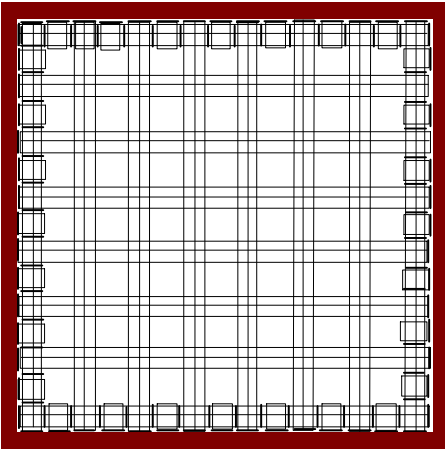
5. MOTİF FONU (ZEMİNİ) HAZIRLAMA

5.1. Hesap İşi Antikası

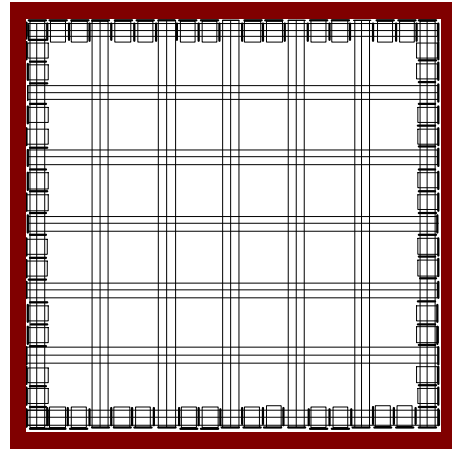
Antep işi yapımında kullanılan, kumaşın kesilen ve çekilen ipliklerin atmasını önlemek, iplik keserken sayma işlemini kolaylaştırmak ve işi sağlamlaştırmak amacıyla işleme tekniklerine geçmeden önce yapılan bir tekniktir.

5.1.1. Antika ile Motif Fonu Hazırlama

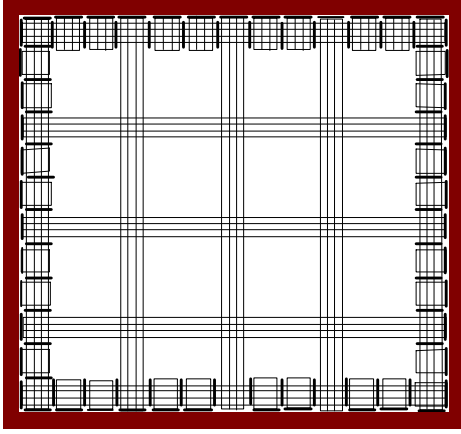
Antep işinde motif fonu işleme için temel unsurdur. Hazırlanacak motif fonu işlemenin muntazamlığını ve tekniklerin uygulanışını etkileyeceği için dikkat edilmelidir. Yapılacak ajur çeşitleri antika sayıları ile ilişkilidir. Bu bağlamda antika sayıları ve kesilişleri önemlidir. Yapılacak ajur çeşidine göre antika sayıları ve kesilişleri şöyledir:

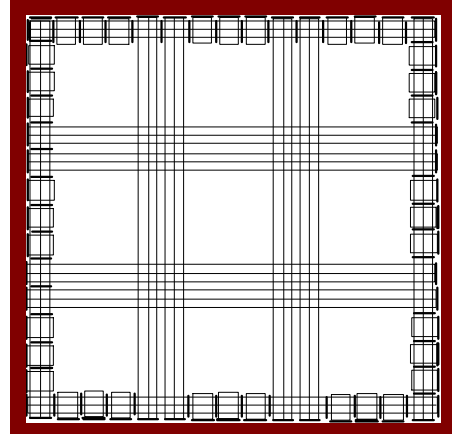
Şekil 5.1. Mercimek ajuru için
(1 antika kes 1 antika bırak)

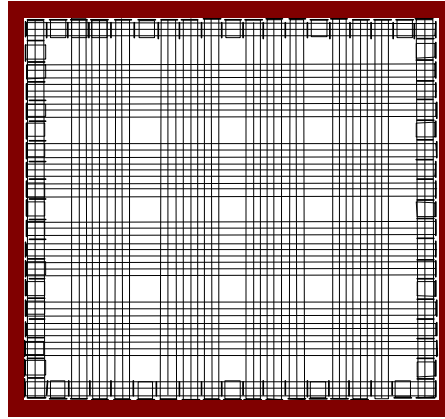
Şekil 5.2. Örümcek ajuru için
(2 antika kes 1 antika bırak)

Şekil 5.3 Kartopu ajuru için (çift iplik antika)
(2 Antika kes 1 antika bırak)

Şekil 5.5 Çitime ve badem ajuru için
(3 Antika kes 2 antika bırak)

Şekil 5.4 Ciğer deldi ve cemelyan ajuru için
(1 Antika kes 3 antika bırak)

5.2. Susma

Antikanın sağlamlaştırılması ve işin güzel görünmesi için antikanın kenarına yapılan bir işlemdir. Kumaşın ipliklerinin yanyana düz veya şekilli sarılmasıyla oluşur.

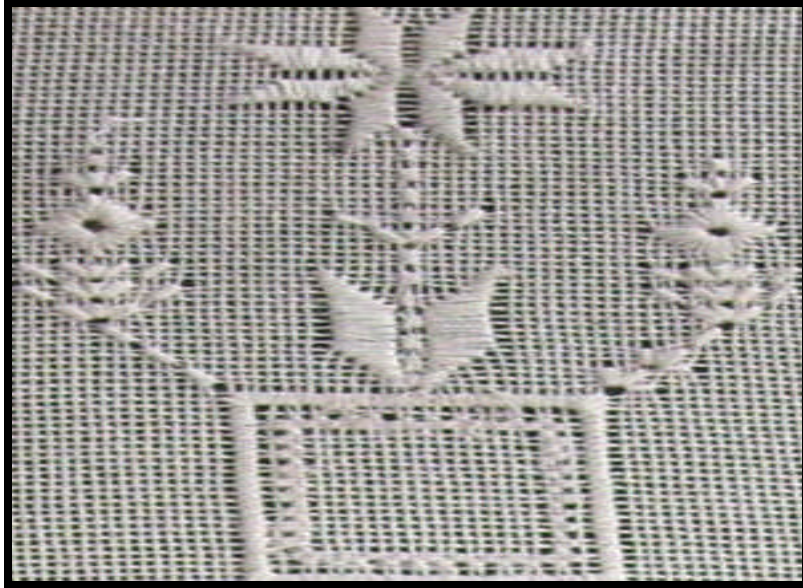
5.3. İnce Sarma

Antep işi yardımcı teknilerle beraber çalışıldığı zaman ve sık dokunmuş kumaşlar üzerinde uygulama yapıldığında kullanılan bir tekniktir. Kumaşın iplikleri sayılarak çekildikten sonra teknikler çalışılır. Daha sonra ajurun kenarları ince sarma yapılır.

Not: Susma nakışın görünümü için çok önemlidir. Ayrıca Antep işinde kompozisyon oluştururken süsleyici olarak kullanılır.

5.3. Antep İşı Yapılırken Dikkat Edilecek Teknik Esaslar

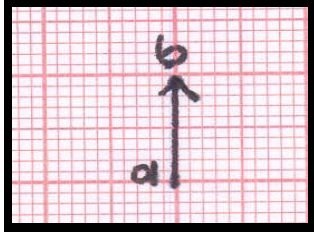
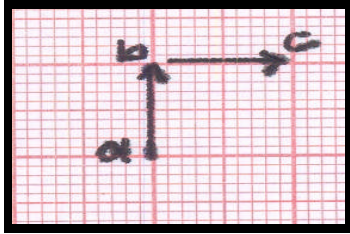
- Kumaşın gergin olmasına.
- İnce kenarlı kasnak kullanmaya.
- Kumaşı düz iplik yönünde germeye.
- Kumaşın ütülü olmasına.
- Antikaların düz iplik yönünde olmasına.
- Antika ilmeklerinin iç tarafa gelmesine.
- Yapılacak ajur tekniğine uygun olarak antika sayılarını belirlemeye.
- Antika ipliklerini kumaşın tersinden kesilip çekilmesine.
- İplik kesilirken her iki kenar antikalarının kesilmesine.
- Karşılıklı gelen antikaların aynı iplik hizasında olmasına.
- Alt ipliğin üste çıkmaması için mekiğin sıkıştırılmasına.

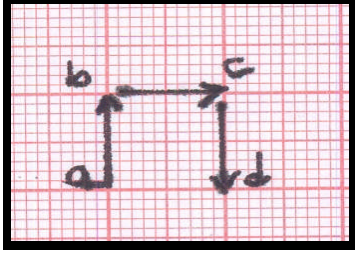
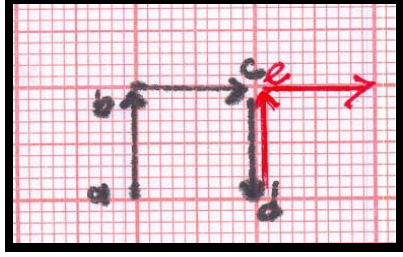
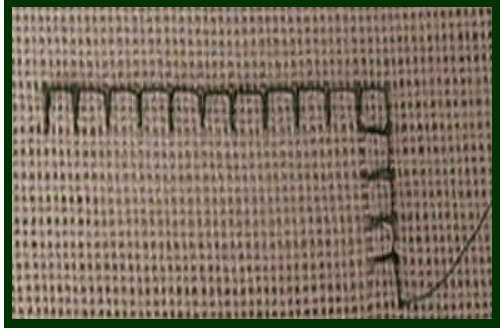

Resim 5.1. Antika ve susma çalışması

UYGULAMA FAALİYETİ

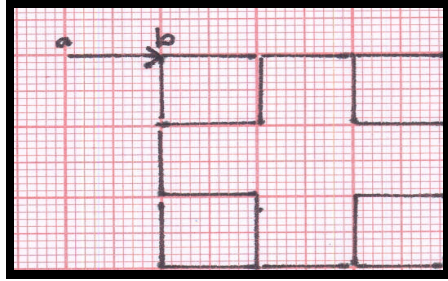
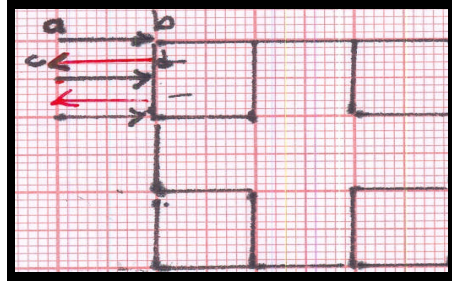
HESAP İŞİ ANTİKASI

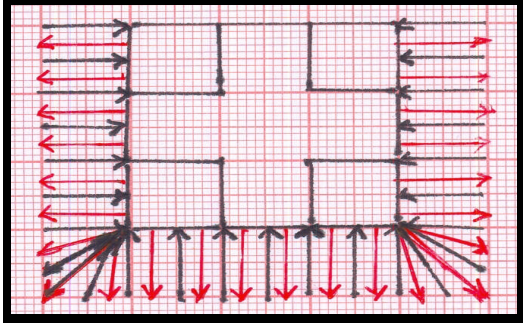
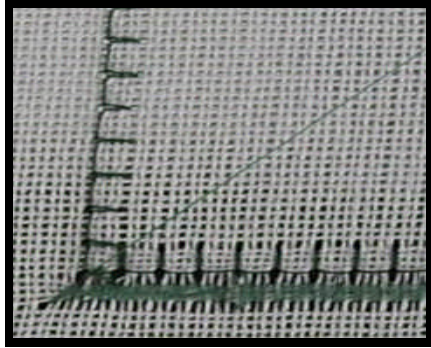

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Kasmağı makine iğnesinin altına yerleştiriniz.	➤ Makinenin baskı ayağını indiriniz.
➤ İşlemeyi soldan sağa yapınız.	➤ Titiz ve düzenli çalışınız.
➤ İğnenizi kumaşa bir kere batıp çıkınız.	➤ Antikaların düz iplik yönünde olmasına dikkat ediniz.
➤ İğneyi çıktığınız a noktasından 3 iplik yukarıya doğru b noktasına batınız.	➤ Kumaşın kalınlığına göre antika iplik sayısı artırılabilir veya azaltılabilir. Şekil 5.5 ➤ Aynı noktalar arasında batış işlemini kumaş ve iplik özelliğini dikkate alarak 3 kez tekrarlayınız.
➤ En son battığınız yerden 3 iplik sağ tarafa doğru sayarak c noktasına batınız.	 Şekil 5.6

<p>➤ 3 iplik aşağıya doğru düz iplik yönünde sayarak d noktasına batınız.</p>	 <p>Şekil 5.7</p>
<p>➤ En son battığınız yerin üzerinden tekrar yukarıya doğru ikinci kez batınız.</p>	 <p>Şekil 5.8. Antika tekniği</p>
<p>➤ Tekrar sağa doğru 3 iplikten batınız.</p>	<p>➤ İş güvenliğine dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Aynı işlemleri tekrarlayarak devam ediniz.</p>	 <p>Resim 5.2. Antika çalışma</p> <p>➤ Ekonomik olunuz.</p>
<p>➤ Desenin şekline göre antika tamamlanınca ipliği aynı noktaya bir iki kez batıp çıkınız ve ipliği uzun bırakarak kesiniz.</p>	<p>➤ Üst ipliği işlemenin tersine geçirerek ipliği sağlamlaştırınız.</p>

UYGULAMA FAALİYETİ

Susma

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Kasmağa gerilmiş kumaşı makine iğnesinin altına yerleştiriniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Baslı ayağını indirmeyi unutmayınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Yapılmış olan antikanın 4 iplik ilerisinden a noktasından batıp çıkınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Titiz ve düzenli çalışınız
<ul style="list-style-type: none">➤ 4 iplik içe doğru düz iplik yönünde b noktasına batınız.	 <p>Şekil 5.9</p>
<ul style="list-style-type: none">➤ İlk battığınız noktanın 1 iplik sağına batınız.	 <p>Şekil 5. 10</p>

<p>➤ Yeniden dışa doğru düz iplik yönünde 4 iplikten batınız.</p>	<p>➤ İpliklerin yan yana gelmesine dikkat ediniz.</p> <p>Şekil 5. 11 Susma tekniğini çalışma</p>
<p>➤ Antikaların kenarları tamamlanıncaya kadar işlemeye devam ediniz.</p>	<p>➤ Susma yaparken köşeye geldiğinizde iç kısımda aynı noktaya 4 kez, dışa doğru her ipliğin arasına batarak çalışınız.</p> <p>Resim 5.3. Susma tekniği</p>
<p>➤ İşlem bitince ipliği sağlamlaştırınız.</p>	 <p>Resim 5.4. Susma ve ajurlarla çalışılmış bir motif</p>

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz yada arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1.	Kumaşı kasmağa düzgün gerdiniz mi?		
2.	Tekniğe ve kumaş kalınlığına uygun makine iğnesi seçtiniz mi?		
3.	Hesap işi antikasını uygulayabildiniz mi?		
4.	Susma tekniğini doğru olarak uygulayabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetinde ilgili konuya geri dönerek işlemleri tekrarlayınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 6

AMAÇ

Uygun ortam sağlandığında tekniğe uygun olarak Antep işi tekniğine hazırlık yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Antep işi tekniğinde yapılmış olan örnekler araştırınız. İplik kesme ve çekme yöntemlerini arkadaşlarınızla beraber inceleyiniz.

6. İŞLEME ÖNCESİ HAZIRLIK

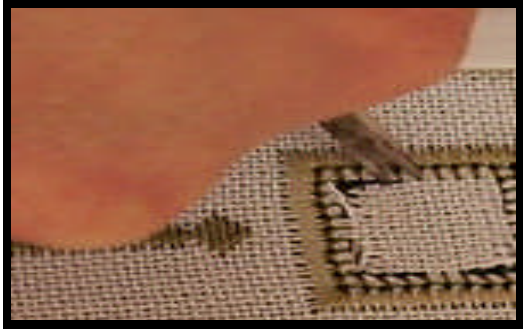
6.1. Antika Yapılan Kumaş İpliklerini Desene Göre Kesme ve Çekme

Antika tamamlandıktan sonra işlemeye geçmeden önce antika ipliklerinin kesilmesi gerekir. İplik kesme yapılacak iğne tekniğine ve desene uygun olarak değişir. Antika iplikleri kesilirken kumaş kasnağa gerilir ve iplikler tersinden kesilip çekilir.

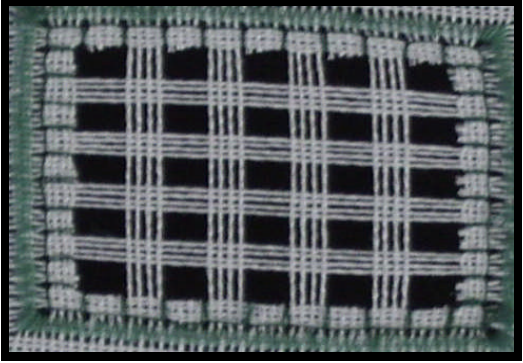
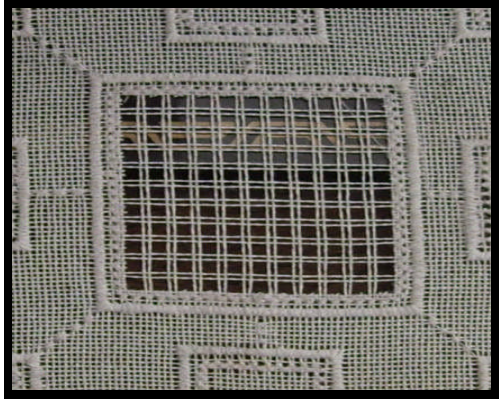
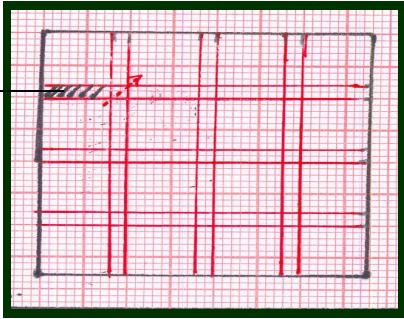
İplikleri kesildikten sonra kalan antikalar sarılır.

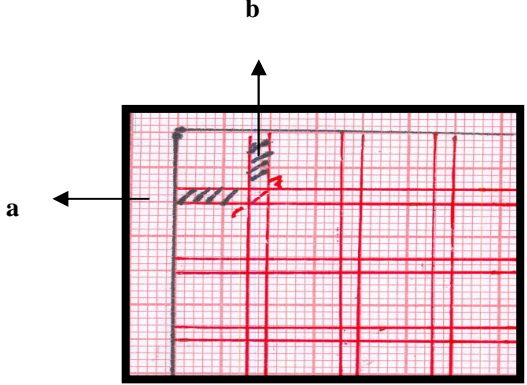
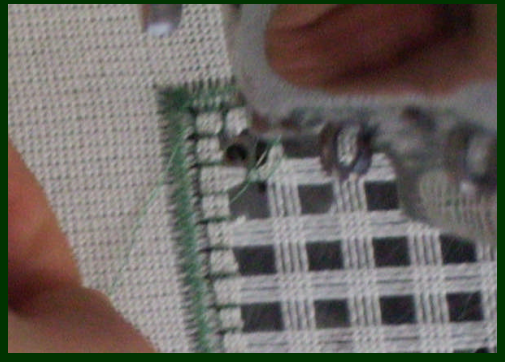
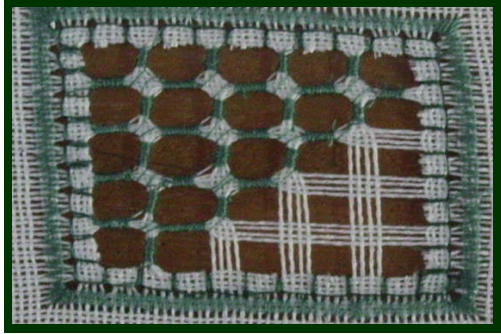
UYGULAMA FAALİYETİ

Filtre

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Desene göre iplikleri kesilecek yeri belirleyiniz.	➤ İplik keserken kasnağı geriniz.
➤ Antika ipliklerinden ilk antikayı kesiniz.	➤ Antikaları kumaşın tersinden kesiniz. ➤ En baştaki ve en sondaki antika ipliklerini mutlaka kesiniz.
➤ İkinci antikayı bırakınız.	➤ Düzenli çalışınız.
➤ Üçüncü antikayı kesiniz.	➤ Antikaları keserken karşılıklı gelmesine dikkat ediniz.
➤ Dördüncü antikayı bırakınız.	➤ İplik keserken makası dik tutunuz İnce uçlu makas kullanınız.
➤ Bu işleme antikalar tamamlanıncaya kadar devam ediniz.	➤ En baştaki ve en sondaki antika ipliklerini mutlaka kesiniz.

Resim 6.1. Antika ipliklerini kesme

	 <p>Resim 6.2. Motif fonu hazırlanmış işleme</p>
<p>➤ Kesilen iplikleri kalın bir iğne yardımıyla çekiniz.</p>	<p>➤ İplikleri tersinden çekiniz.</p> <p>Resim 6. 3. İplikleri kesilmiş nakış</p>
<p>➤ İşlemeye sol üst köşeden başlayarak filitre sarınız.</p>	<p>➤ Antika ipliklerini karıştırmadan sarınız.</p>
<p>➤ İğnenizi yatay antika üzerinde batıp çıkınız.</p> <p>➤ a noktasından başlayarak enine olan antika ipliklerini iki kez sarınız.</p>	 <p>Şekil 6.1. Filtre tekniği çalışma</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Verve olarak üstten geçiniz. ➤ Boyuna olan antika ipliklerini sarınız. ➤ b noktasına geliniz. 	 <p style="text-align: center;">Şekil 6.2. Filitre tekniği çalışma</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kenar antikasına geçerek bir kez batıp çıkınız. ➤ İkinci enine olan antika ipliklerini sarınız. ➤ Üstten verve geçerek boyuna olan antika ipliklerini sarınız. 	 <p style="text-align: center;">Resim 6.4. Filitre tekniği çalışma</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kalan antika iplerini merdiven basamağı şeklinde bir yukarı dik bir yana yatay olarak sarınız. 	 <p style="text-align: center;">Resim 6.5. Filitre tekniği</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ İşleme tamamlanınca ipliğinizi sağlamlaştırınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ İpliği alta çekerek sağlamlaştırınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz yada arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1.	İplik kesilecek yeri belirlediniz mi?		
2.	Antikaları doğru kestiniz mi?		
3.	En baştaki ve en sondaki antikaları kestiniz mi?		
4.	Kesilen iplikleri doğru çektiniz mi?		
5.	İşleyemeye doğru yerden başladınız mı?		
6.	Kalan antika ipliklerini verev yönde doğru olarak sardınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetinde ilgili konuya geri dönerek işlemleri tekrarlayınız.

MODÜL DEĞERLENDİRME

UYGULAMA SORUSU

Bitmiş ölçüsü:

Eni:20 cm

Boy: 30cm olan tepsi örtüsü üzerine Antep işi tekniğine uygun desen çizerek renklendiriniz ve tekniğe uygun motif fonu hazırlayınız.

İşlem Basamakları
1. Antep işi tekniğine uygun desen araştırması yapınız.
2. Desen çizimi yapınız.
3. Deseni renklendiriniz.
4. Ürüne uygun kompozisyon hazırlayınız.
5. Desene, ürüne ve zevkinize uygun malzeme seçimi yapınız.
6. Kumaşı işlemeye hazırlayınız.
7. Uygun teknikle deseni kumaşa geçiriniz.
8. Germe tekniğini uygulayınız.
9. Makineyi işlemeye hazırlayınız.
10. Motif fonu hazırlayınız.
11. Ürün üzerinde antika tekniğini yapınız.
12. Ürün üzerinde desene ve tekniğe uygun susma çeşitlerini uygulayınız.
13. Antep işi yapılırken dikkat edilecek noktaları öğreniniz.
14. Antep işi tekniğine hazırlık yapınız.
15. Tekniğe ölçüye uygun kalite kontrolü yapınız.
16. Zamanı iyi kullanınız.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz yada arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	Antep işi tekniğine uygun desen araştırması yaptınız mı?		
2	Desen çizimi yaptınız mı?		
3	Deseni renklendirdiniz mi?		
4	Ürüne uygun kompozisyon hazırladınız mı?		
5	Desene, ürüne ve zevkinize uygun malzeme seçimi yaptınız mı?		
6	Kumaşı işlemeye hazırladınız mı?		
7	Uygun teknikle deseni kumaşa geçirdiniz mi?		
8	Germe işlemini doğru uyguladınız mı?		
9	Makineyi nakışa çevirmede kullanılan araç gereçleri seçtiniz mi?		
10	Makineyi nakışa çevirdiniz mi?		
11	Ürün üzerinde hesap işi antikasî tekniğini uyguladınız mı?		
12	Antika ipliklerini doğru kesip çektiniz mi?		
13	Susma tekniğini uyguladınız mı?		
14	Antika ipliklerini doğru sardınız mı?		
15	Tekniğe ve ölçüye uygun kalite kontrolü yaptınız mı?		
16	Zamanı iyi kullandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa işlem basamaklarına geri dönünüz.

KONTROL LİSTESİ

Tamamlamış olduğunuz modülün sonunda bu kontrol listesini kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	Aydınlık ve temiz bir ortam sağladınız mı?		
2	Tekniğe uygun desen araştırdınız mı?		
3	Çizim malzemelerinizi hazırladınız mı?		
4	Tekniğe uygun kumaş hazırladınız mı?		
5	Deseni tekniğe uygun çiz diniz mi?		
6	Deseni tekniğe uygun renklendirdiniz mi?		
7	Kompozisyon hazırladınız mı?		
8	Deseni tekniğe uygun olarak kumaşa geçirdiniz mi?		
9	Tekniğe ve ürüne uygun malzeme seçimi yaptınız mı?		
10	Kumaşı işlemeye hazırladınız mı?		
11	Nakış malzemelerinizi hazırladınız mı?		
12	Makinenizi nakışa ayarladınız mı?		
13	Zamanı iyi kullandınız mı?		
14	İş kazalarına karşı önlem aldınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Bu modüldeki tüm uygulama faaliyetlerini ve modülün sonundaki değerlendirme testini ve uygulama sorusunu başarı ile tamamladıysanız bir sonraki modüle geçebilirsiniz.

KAYNAKÇA

- Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, **Nakış Ders Notları**, 1982-1986.
- KOÇAK Erhan, **Yayınlanmamış Çalışmalar**, 2007.
- KORKUSUZ YÜKSEL Süheyla, **Nakış**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul,1997.
- KÜSBECİ Düriye, **Yayınlanmamış Çalışmalar**,1986- 1990.
- MEGEP, **Alan ve Dal Modülleri**, 2006.
- MEMİLER Filiz, **Yayınlanmamış Çalışmalar**.
- ÖZBAŞ Muzaffer, **Çeşitli Antep Ajurları**, Ankara 1964.
- ÖZDİLER Lütfiye Güler, **Geleneksel Türk İşlemelerinden Antep İşi Ajurlar**, Ankara 1990.
- ÖZTÜRK Öznur ,**Yayınlanmamış Çalışmalar**.
- YILMAZ Kezban, **Yayınlanmamış Çalışmalar**, 1982-1986.
- YILMAZKURT Gönül, **Makina Nakışı**, Ankara 2002.